

Югозападен Университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

От проф. дгн Мария Стаматова Воденска,

член на научно жури във връзка с провеждането на защита на дисертационен труд на тема **СТРАТЕГИИ ЗА РЕВИТАЛИЗАЦИЯ НА МУЗЕЯ КАТО ОБЕКТ НА КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ** за присъждане на ОНС "Доктор" по научната специалност "Икономика и управление на туризма" ПН 3.9 Туризъм, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки на *Симана Здравкова Марковска*, докторант в редовна форма на обучение в катедра "Туризъм" при Стопански факултет на ЮЗУ, научен ръководител проф. д-р Мария Станкова

Становището е изготвено и представено на основание на заповедта на Зам. ректора по НИД на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград № 1821/12.09.2025 г. за определяне на състава на научното жури и решенията от неговото първо заседание (Протокол № 1/23.09.2025 г.)

Съобразено е с изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане и на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ЮЗУ.

Обща характеристика, структура, съдържание и актуалност на дисертационния труд

Темата е актуална и социално значима в контекста на динамичното развитие на културния туризъм и необходимостта от нови подходи в управлението на музейните институции. Дисертантката правилно отчита промените в потребителското поведение и навлизането на т.нар. „икономика на опита“ (experience economy), в която културният турист търси активно участие и съпреживяване, а не просто пасивно наблюдение.

Музеят се разглежда не само като пазител на културното наследство, но и като активен участник на туристическия пазар, способен да предлага автентични преживявания.

Основната цел е ясно формулирана, конкретна и постижима. Задачите са логично структурирани и покриват целия процес на научно

изследване. Обектът и предметът на изследване са ясно обозначени. Изследователската теза е иновативна и убедително аргументирана.

Методологическият инструментариум е богат, адекватен, коректно подбран спрямо предмета на изследване и включва комбинация от класически и съвременни методи.

Впечатляваща е широтата на емпиричната база – над 70 международни музея от 16 държави и 25 регионални исторически музея в България. Това придава висока представителност и международен контекст на анализа.

Експериментът, проведен в РИМ – Благоевград, демонстрира оригинален и приложим принос, тъй като тества принципите на интерпретацията в реална музейна среда с участието на различни публики.

Изложението е ясно, аргументирано и последователно, а използваната литература (190 източника) показва широка научна осведоменост и умение за критичен синтез.

Сред съществениите приноси на дисертацията се открояват:

1. Създаване на концептуална рамка за стратегия за ревитализация на музеите като обекти на културния туризъм;
2. Адаптиране и прилагане на метода „Интерпретация на наследството“ в български контекст;
3. Идентифициране на шест международни стратегически модела за развитие на музеи и тяхното съпоставяне с българския опит;
4. Емпирично изследване на 25 регионални исторически музея, което предлага аналитичен поглед върху тяхното позициониране в туристическия пазар;
5. Разработване и тестване на експериментална интерпретативна експозиция – практически принос с потенциал за внедряване в музейната дейност.

Въпреки високото качество на изследването, могат да се отбележат няколко конструктивни бележки:

- Анализът на българската музейна практика би могъл да включи повече финансови и управленски аспекти;
- Биха били полезни по-конкретни количествени данни за икономическия ефект на предложените стратегии;
- В заключителната част би могло да се засили сравнителният анализ между различните международни подходи и българските реалности.

Тези бележки не намаляват стойността на труда, а само очертават възможности за неговото бъдещо развитие.

Дисертационният труд на Симана Марковска е самостоятелно, задълбочено, оригинално и професионално изследване, което демонстрира високо ниво на научна зрялост, методическа култура и аналитично мислене.

Авторефератът отразява в пълнота съдържанието на дисертационния труд. Представените 5 публикации са достатъчно на брой и отразяват тематиката на дисертацията.

Заключение

С убеденост заявявам, че представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. Туризм.

Предвид казаното по-горе и с оглед впечатляващата професионална биография през последните 25 години, предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на **Симана Здравкова Марковска** образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност "Икономика и управление на туризма" ПН 3.9 Туризм, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.

31.10.2025 г.

София

Член на журито:

проф. дгн М.Воденска

Southwestern University "Neofit Rilski"

OPINION

By Prof. DrSci. Maria Stamatova Vodenska,
member of the scientific jury in connection with the defense of a dissertation on the
topic STRATEGIES FOR REVITALIZATION OF THE MUSEUM AS AN
OBJECT OF CULTURAL TOURISM for the award of the ONS "Doctor" in the
scientific specialty "Economics and Management of Tourism" PN 3.9 Tourism,
field of higher education 3. Social, economic and legal sciences by Simana
Zdravkova Markovska, doctoral student in full-time study at the Department of
"Tourism" at the Faculty of Economics of Southwestern University, scientific
supervisor Prof. Dr. Maria Stankova

The opinion was prepared and presented on the basis of the order of the
Deputy. the rector of the Research Institute of the South-West University "Neofit
Rilski" - Blagoevgrad No. 1821/12.09.2025 on determining the composition of the
scientific jury and the decisions of its first meeting (Minutes No. 1/23.09.2025)

It complies with the requirements of the Law on the Scientific and Research
Committee of the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and
the Rules for the conditions and procedure for acquiring scientific degrees and
occupying academic positions at the South-West University.

General characteristics, structure, content and relevance of the dissertation work

The topic is relevant and socially significant in the context of the dynamic
development of cultural tourism and the need for new approaches in the management
of museum institutions. The dissertation correctly takes into account changes in
consumer behavior and the introduction of the so-called "experience economy", in
which the cultural tourist seeks active participation and empathy, and not just passive
observation.

The museum is seen not only as a guardian of cultural heritage, but also as an
active participant in the tourism market, capable of offering authentic experiences.

The main goal is clearly formulated, specific and achievable. The tasks are logically structured and cover the entire process of scientific research. The object and subject of research are clearly indicated. The research thesis is innovative and convincingly argued.

The methodological tools are rich, adequate, correctly selected in relation to the subject of research and include a combination of classical and contemporary methods.

The breadth of the empirical base is impressive – over 70 international museums from 16 countries and 25 regional historical museums in Bulgaria. This gives a high representativeness and international context to the analysis.

The experiment conducted at RIM – Blagoevgrad demonstrates an original and applicable contribution, as it tests the principles of interpretation in a real museum environment with the participation of various audiences.

The exposition is clear, well-argued and consistent, and the literature used (190 sources) shows broad scientific awareness and ability for critical synthesis.

Among the significant contributions of the dissertation are:

1. Creation of a conceptual framework for a strategy for the revitalization of museums as objects of cultural tourism;
2. Adaptation and application of the “Heritage Interpretation” method in Bulgarian context;
3. Identification of six international strategic models for museum development and their comparison to the Bulgarian experience;
4. Empirical study of 25 regional historical museums, which offers an analytical view of their positioning in the tourist market;
5. Development and testing of an experimental interpretative exhibition – a practical contribution with potential for implementation in museum activities.

Some constructive remarks can be made:

- The analysis of Bulgarian museum practice could include more financial and managerial aspects;
- More specific quantitative data on the economic effect of the proposed strategies would be useful;
- In the final part, the comparative analysis between various international approaches and Bulgarian realities could be enhanced.

These remarks do not decrease the value of the work, but only outline opportunities for its future development.

Simana Markovska's dissertation is an independent, in-depth, original and professional study, which demonstrates a high level of scientific maturity, methodological culture and analytical thinking.

The abstract fully reflects the content of the dissertation. The 5 publications presented are sufficient in number and reflect the topic of the dissertation.

Conclusion

I declare with conviction that the presented dissertation fully meets the requirements for acquiring the educational and scientific degree "doctor" in professional field 3.9. Tourism.

Bearing in mind the above and considering the rich professional biography of the PhD student during the last 25 years I propose to the Honorable Members of the Scientific Jury to award Simana Zdravkova Markovska the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Management of Tourism" PN 3.9 Tourism, field of higher education 3. Social, economic and legal sciences.

31.10.2025

Sofia

Member of the Jury:

Prof. DrSci. M.Vodenska